

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا»

شماره دادنامه : 140231390000792304
تاریخ تنظیم : 1402/03/30

هیئت عمومی دیوان عدالت اداری
دادنامه

دیوان عدالت اداری

شماره پرونده ها :

140131920001520234 , 140131920001022893

شماره بایگانی شعبه :

0107035 , 0106072

تاریخ دادنامه: 1402/3/30

شماره پرونده: 0107035 و 0106072

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکیان: شرکت پست پیشگامان بادپا با وکالت آقای صالح خانی و شرکت پست اول فاخر ایرانیان با وکالت آقای بهنام یوسفیان شوره دلی

طرف شکایت: سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و نهاد ریاست جمهوری

موضوع شکایت و خواسته: 1- ابطال ردیف 2 جدول موضوع بند 1 تصویب نامه شماره 109351/ت-52467 هـ-1394/8/20 هیأت وزیران

2- ابطال ماده 22، بند 8 و ستون شماره 4 جدول شماره 2 پیوست 1 از مصوبه شماره 12 جلسه 1395/-254 12/17 کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات

گردش کار: آقای صالح خانی به وکالت از شرکت پست پیشگامان بادپا به موجب دادخواستی ابطال ماده 22، بند 8 و ستون شماره 4 جدول شماره 2 پیوست 1 از مصوبه شماره 12 جلسه 1395/12/17-254 کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته به طور خلاصه اعلام کرده است که:

" مطابق ماده واحده «قانون اجازه تعیین و وصول حق امتیاز فعالیت بخش غیردولتی در زمینه پست و مخابرات» (مصوب 1392/8/19 مجلس شورای اسلامی) «در اجرای بند (ز) ماده 3 قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مصوب 1382/9/19 وزارتخانه مذکور مکلف است بابت فعالیت های ارائه خدمات پستی، مخابراتی، فناوری اطلاعات و صدور مجوز ایجاد شبکه های ارتباطات و فناوری اطلاعات با تصویب هیأت وزیران، مبالغی به عنوان حق الامتیاز و حق السهم دولت و جریمه قانونی جبران عدم انجام تعهدات وصول و به حساب خزانه داری کل کشور واریز نماید...» لذا همان گونه که مشاهده می شود هیأت وزیران صرفاً حق تعیین مبالغی به عنوان «حق الامتیاز» و «حق السهم دولت» و «جریمه قانونی جبران عدم انجام تعهدات» جهت مجوزهای صادره از سوی وزارت ارتباطات را داشته است. لکن هیأت وزیران و به تبع آن کمیسیون تنظیم مقررات در مصوبات موضوع دادخواست حاضر، علاوه بر موارد مزبور اقدام به وضع مبلغ

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - بزرگراه ستاری - بلوار شهید مخبري - نبش خیابان ایران زمین - ساختمان دیوان عدالت اداری

دیگری نیز تحت عنوان «مبلغ تضمین درآمد» یا «مبالغ مربوط به تسهیم درآمد تضمین شده» نموده اند. بدین معنی که دارندگان پروانه های صادره از سوی وزارت ارتباطات موظف شده اند سالانه مبالغی را به صورت تضمینی اعم از اینکه اساساً درآمدی داشته یا نداشته و یا به چه میزان باشند، به دولت پرداخت نمایند (این مبلغ به جز حق الامتیاز است). به عبارت دیگر در مصوبات مزبور از یکسو «حق السهم دولت» از پروانه های صادره از سوی وزارت ارتباطات به صورت درصدی از درآمد مشخص شده است (که صلاحیت وضع آن مطابق قانون است) و از سوی دیگر مبلغی به عنوان تضمین درآمد نیز مشخص گردیده است، که متناسب با سال فعالیت دارای نرخ های متفاوت ثابتی است. در حالی که در رابطه با «حق السهم دولت» هیأت وزیران صرفاً صلاحیت تعیین حق السهم دارندگان پروانه را داشته است و «حق السهم» همان گونه که از عنوان آن مشخص است ناظر به اختصاص بخشی از درآمد دارندگان پروانه به دولت به جهت فراهم آوردن امکانات و زمینه فعالیت برای این اشخاص می باشد.

از این رو «حق السهم» اساساً ارتباط مستقیم با درآمد اشخاص دارد و در حقیقت سهم دولت از درآمد محسوب می شود و بر همین اساس در مصوبه هیأت وزیران (و همچنین مصوبات کمیسیون تنظیم مقررات) در صدی از درآمد ناخالص دارندگان پروانه یا ارائه دهندگان خدمات به عنوان «حق السهم دولت» مشخص شده است. لذا نمی توان تحت عنوان «حق السهم» اقدام به دریافت مبالغی نمود که ذیل این عنوان قرار نمی گیرند. اما بر اساس مصوبه مورد اعتراض دارندگان پروانه های ایجاد و بهره برداری از شبکه عرضه خدمات پستی مکلف شده اند مبالغی را به عنوان تضمین درآمد پرداخت نمایند و در نتیجه دارند پروانه ای که هفت و نیم درصد درآمد خالص وی (به عنوان حق السهم دولت) کمتر از میزان «مبلغ تضمین درآمد» شده است در واقع مکلف به پرداخت مبلغی شده است که ارتباطی با درآمد وی نداشته و بیش از حق السهم تعیین شده خواهد بود و لذا اطلاق حق السهم نسبت به این مبالغ نمی تواند صحیح باشد و تعیین قطعی چنین مبالغی علاوه بر اینکه مغایر صلاحیت اعطایی از سوی قانونگذار (خروج از صلاحیت) و اصول مربوط به حقوق مردم در قانون اساسی (اصول 22 و 46 و بند 5 اصل 43) می باشد مغایر مواد 30 و 31 قانون مدنی نیز بوده و خلاف اصول و قاعده شرعی همچون قاعده لاضرر و قاعده احترام به اموال مردم می باشد. شایان ذکر است علاوه بر استدلالات فوق، کمیسیون تنظیم مقررات در تاریخ 1395/12/17 پیش از مصوبه هیأت وزیران (1396/3/28) اقدام به وضع مصوبه موضوع شکایت حاضر در خصوص مواردی از جمله «حق السهم» و «مبلغ تضمین درآمد» نموده است. در حالی که قانونگذار در قانون اجازه تعیین و وصول حق امتیاز فعالیت بخش غیردولتی در زمینه پست و مخابرات (مصوبه 1392/8/19) تعیین چنین موضوعی را به هیأت وزیران محول نموده است. لذا کمیسیون مزبور در زمان تصویب مصوبه مورد نظر اساساً فاقد صلاحیت بوده است.

متعاقباً آقای صالح خانی (وکیل شرکت پست پیشگامان بادپا) به موجب لایحه تکمیلی که با شماره 1402/-2061/1/28 در دفتر هیأت عمومی ثبت شده، اعلام کرده است که شرکت شاکی در قسمت خلاف شرع بودن مصوبات

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا»

دیوان عدالت اداری

شماره دادنامه : 140231390000792304

تاریخ تنظیم : 1402/03/30

هیئت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه

موضوع شکایت ادعایی ندارد و تنها تقاضای رسیدگی در خصوص مخالفت با قانون را دارد.

آقای بهنام یوسفیان شوره دلی نیز به وکالت از شرکت پست اول فاخر ایرانیان به موجب دادخواستی علاوه بر تقاضای ابطال قسمت هایی از مصوبه شماره 12 جلسه شماره 1395/12/17-254 کمیسیون تنظیم مقررات و ارتباطات، ابطال ردیف 2 جدول موضوع بند 1 تصویب نامه شماره 109351/ت/52467-هـ/1394/8/20 هیأت وزیران را خواستار شده و به طور خلاصه اعلام کرده است که:

" با عنایت به ماده 4 قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت تعیین و وصول مبالغی تحت عنوان «مبلغ تسهیم در آمد تضمین شده» طی تصویب نامه هیأت وزیران و مصوبه کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات، از مصادیق بارز ممنوعیت مندرج در ماده قانونی اخیرالذکر بوده و از این جهت نیز مقررات مورد شکایت مغایر حکم قانون و در نتیجه شایسته ابطال به شمار می رود. همچنین هیأت عمومی دیوان عدالت اداری پیشتر به موجب دادنامه شماره 140009970905812823-1400/10/28 ردیف 3 جدول موضوع بند 1 و مفاد بند 2 تصویب نامه شماره 109351/ت/5267-هـ/1394/8/20 هیأت وزیران و همچنین بند 13 مصوبه شماره 2 جلسه شماره 1393/10/21-206 کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات را که ناظر به دریافت مبالغی تحت عنوان «مبلغ تسهیم در آمد تضمین شده» از دارندگان پروانه ایجاد و بهره برداری از شبکه ارتباطات ثابت بوده است از تاریخ تصویب ابطال نموده است."

متن مقررهای مورد شکایت به شرح زیر است:

الف- تصویب نامه شماره 109351/ت/52467-هـ/1394/8/20 هیأت وزیران:

"....."

2- حداقل مبلغ تسهیم در آمد تضمین شده سالیانه ایجاد و بهره برداری از شبکه ارتباطات ثابت به شرح زیر تعیین می شود: میلیون ریال

سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال	سال
اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	هفتم	هشتم	نهم	دهم
16/000	18/400	21/160	24/334	27/985	32/182	37/009	42/561	48/945	56/287

ب- ماده 22 مصوبه شماره 12 جلسه 1395/12/17-254 کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات:

" ماده 22-مبلغ تضمین شده تسهیم در آمد:

مبالغ تضمین شده تسهیم در آمد بابت هر سال بر اساس هشتاد درصد 80% تسهیم در آمد پیش بینی شده توسط

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - بزرگراه ستاری - بلوار شهید مخبري - نیش خیابان ایران زمین - ساختمان دیوان عدالت اداری

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا»

دیوان عدالت اداری

شماره دادنامه : 140231390000792304

تاریخ تنظیم : 1402/03/30

هیئت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه

کارور در طرح تجاری که در مزایده ارائه شده است در هر سال تعیین خواهد شد.

ج- بند 8 پیوست شماره 1 مصوبه شماره 12 جلسه 1395/12/17-254 کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات:

" 8- مزایده گران باید بر اساس طرح تجاری تهیه شده پیشنهاد مالی خود را مطابق جدول 2 با درج میزان درآمد پیش بینی شده به تفکیک هر سال و میزان مبلغ پیشنهادی سهم دولت را که حداقل 3 درصد و قابل پرداخت در هر سال قراردادی خواهد بود را اعلام و پرداخت 80 % آن را تعیین نمایند. "

د- ستون شماره 4 جدول شماره 2 پیوست 1 مصوبه شماره 12 جلسه 1395/12/17-254 کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات:

" جدول شماره 2 مبالغ پیشنهادی درآمد، سهم دولت از درآمد و تضمین شده (اعداد به میلیون ریال)

سال قراردادی	مبلغ پیش بینی شده درآمد	مبلغ پیش بینی سهم دولت از درآمد	مبلغ تضمین شده سهم دولت از درآمد
1	2	3	4
اول			
دوم			
سوم			
چهارم			
پنجم			

جمع کل برای 5 سال

ستون 2 درآمد پیش بینی شده مطابق طرح تجاری برای هر سال درج می شود.

ستون 3 درآمد پیش بینی شده (ستون 2) به عنوان سهم دولت پیشنهادی مزایده گر

ستون 4 مبلغ تضمین شده سهم دولت پیشنهادی مزایده گر (مبلغ ستون 3) ضربدر هشتاد درصد

کلیه مبالغ پیشنهادی به عدد و به میلیون ریال درج شود. "

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیرکل دفتر حقوقی و بازرسی سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی به موجب لوایح شماره 1401/12/10-76376 و 1401/10/17-64305 به طور خلاصه توضیح داده است که:

" اولاً بر اساس بندهای (الف)، (ب)، (ز) و (ه) ماده 3 و ماده 5 قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و قانون اجازه تعیین و وصول حق امتیاز فعالیت بخش غیردولتی در زمینه پست و مخابرات

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - بزرگراه ستاری - بلوار شهید مخبري - نبش خیابان ایران زمین - ساختمان دیوان عدالت اداری

دادنامه

مصوب سال 1392 صلاحیت وضع مقررات مورد شکایت برای کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات به رسمیت شناخته شده است. ثانیاً: سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی در اجرای مصوبه شماره 12 جلسه شماره 1395/12/17-254 کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات از طریق تشریفات قانونی مزایده اقدام به واگذاری پروانه ایجاد و بهره برداری از شبکه ارائه خدمات پستی به شرکت های غیردولتی کرده است و مطابق ماده 20 اسناد مزایده، شرکت در مزایده و تسلیم پیشنهاد به منزله قبول محتویات و مفاد کلیه اسناد مزایده است و درآمد پیش بینی شده تضمین تسهیم درآمد برای هر سال مطابق طرح تجاری است که کارور پستی، خود در مزایده ارائه و پیشنهاد نموده است و چون این تعهدات توسط هر شرکت و از جمله شرکت های شاکی پذیرفت شده، ابطال مقررات مورد شکایت منجر به تضییع حقوق دیگر شرکت های متقاضی خواهد شد و این در حالی است که آنچه که بر اساس رأی قبلی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ابطال شده ناظر به وضعیتی بود که یک امتیاز بر اساس فعالیت های قبلی دارنده پروانه به وی اعطاء شده بود.

با عنایت به موارد فوق علاوه بر اطلاع کامل کارور پستی از شرایط مزایده، اقدام کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات در تعیین مبلغ تضمین تسهیم درآمد مغایر قانون نمی باشد، در واقع مطابق قانون ماده واحده «اجازه تعیین و وصول حق الامتیاز فعالیت بخش غیردولتی در زمینه پست و مخابرات» مبالغ قابل اخذ از دارندگان پروانه شامل حق الامتیاز، حق السهم دولت و جریمه قانونی جبران عدم انجام تعهدات است. مقنن در قانون فوق الاشاره اجازه تعیین و وصول حق السهم دولت را به هیأت وزیران محول نموده است. لیکن در خصوص اینکه مبلغ چگونه تعیین گردد و امکان تعیین سقف و کف چگونه باشد و یا اینکه باید درصدی از درآمد ناخالص یا مبلغ مقطوعی باشد ساکت بوده و اختیار تعیین آن به هیأت وزیران واگذار شده است. در واقع هیأت وزیران می تواند در این خصوص مبلغی را به عنوان حداقل مبلغ تسهیم درآمد و مبلغ یا درصدی را به عنوان حداکثر مبلغ تسهیم درآمد تعیین نماید. کما اینکه در مصوبات معترض عنه نیز به همین شیوه عمل شده است. فقط نسبت به حداقل مبلغ تسهیم درآمد از عنوان تضمین تسهیم درآمد استفاده شده است. به عبارتی دیگر با توجه به صلاحیت عام هیأت وزیران در تعیین مبالغ تسهیم درآمد و اختیار ایشان در تعیین حداقل و حداکثر و با امعان نظر به ماهیت تضمین تسهیم درآمد مشخص می شود، تضمین تسهیم درآمد عبارت است از مبلغ مقطوعی که مبین حداقل تعهد دارنده پروانه در پرداخت تسهیم درآمد می باشد.

علی رغم ارسال و ابلاغ نسخه دوم دادخواست و ضمائم آن برای امور حقوقی دولت (طرف دیگر شکایت) تا زمان رسیدگی به پرونده پاسخی واصل نشده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ 1402/3/30 به ریاست معاون قضایی دیوان عدالت اداری در امور هیأت عمومی و با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - بزرگراه ستاری - بلوار شهید مخبري - نبش خیابان ایران زمین - ساختمان دیوان عدالت اداری

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا»

دیوان عدالت اداری

شماره دادنامه : 140231390000792304

تاریخ تنظیم : 1402/03/30

هیئت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه

رای هیأت عمومی

براساس قانون اجازه تعیین و وصول حق امتیاز بخش غیردولتی در زمینه پست و مخابرات مصوب 1392/8/19 مقرر شده است که در اجرای بند (ز) ماده 3 قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مصوب 1382/9/19 وزارتخانه مذکور مکلف است بابت فعالیت های ارائه خدمات پستی، مخابرات، فناوری اطلاعات و صدور مجوز ایجاد شبکه های ارتباطات و فناوری اطلاعات با تصویب هیأت وزیران، مبالغی به عنوان حق الامتیاز و حق السهم دولت و جریمه قانونی جبران عدم انجام تعهدات، وصول و به حساب خزانه داری کل کشور واریز نماید و به موجب قانون یادشده اختیار هیأت وزیران در تعیین حق السهم دولت منحصر در همین عنوان و مقید به تحصیل درآمد دارنده پروانه بوده و تعیین مبلغ تضمین شده تسهیم درآمد عملاً به معنای افزودن عنوانی جدید به حکم مقرر در قانون است. بنا به مراتب فوق که در آرای شماره 2823 مورخ 1400/10/28 و شماره 2853 الی 2855 مورخ 1401/12/16 هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز منعکس شده، ردیف 2 جدول موضوع بند 1 تصویب نامه شماره 109351/ت 52467 هـ مورخ 1394/8/20 هیأت وزیران و ماده 22 مصوبه شماره 12 جلسه شماره 254 مورخ 1395/12/17 کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات و بند 8 و ستون 4 جدول شماره 2 پیوست شماره 1 مصوبه شماره 12 جلسه شماره 254 مورخ 1395/12/17 کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات به دلیل اینکه در مقام الزام به دریافت مبالغی تحت عنوان تضمین درآمد یا تسهیم درآمد تضمین شده از دارندگان پروانه وضع شده اند، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار بوده و مستند به بند 1 ماده 12 و مواد 13 و 88 قانون دیوان عدالت اداری مصوب سال 1392 از تاریخ تصویب ابطال می شوند. این رای براساس ماده 93 قانون دیوان عدالت اداری (اصلاحی مصوب 1402/2/10) در رسیدگی و تصمیم گیری مراجع قضایی و اداری معتبر و ملاک عمل است./

مهدی درببین

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری

امضای صادر کننده

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - بزرگراه ستاری - بلوار شهید مخبري - نبش خیابان ایران زمین - ساختمان دیوان عدالت اداری

